

เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวน คำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

จัดทำโดย
นางสาวนิษฐา คล้ายฉ่ำ
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ สำนักงานคุ้มครองพยาน
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ปี 2554

คำนำ

การช่วยเหลือพยานในคดีอาญาที่ถูกข่มขู่คุกคามให้สามารถเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ด้วยความรวดเร็ว ส่วนหนึ่งเกิดจากการพิจารณาข้อความในสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานที่มีการประมวลเรื่องในส่วนที่เกี่ยวกับคดีและพฤติการณ์ที่พยานได้รับการข่มขู่คุกคาม ซึ่งหากมีความชัดเจนและความสมบูรณ์ก็จะไม่มีการไปสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมอีก จึงส่งผลให้พยานในคดีอาญาเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยด้วยความรวดเร็ว

หากแต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่า ปัญหาของการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานและการสอบปากคำพยานในคดีอาญาที่ผ่านมา เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการมักขาดประสบการณ์ในการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยาน ทำให้การจับประเด็นที่เป็นสาระสำคัญของข้อเท็จจริงไม่สามารถนำมาประมวลเพื่อเรียบเรียงให้ถูกต้องซึ่งส่งผลต่อเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่คุ้มครองพยานที่จะต้องใช้เวลาในการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมซึ่งปัญหาของการสอบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้กลายช่องว่างที่อาจทำให้พยานเกิดความเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายในช่วงเวลาก่อนที่จะได้รับการพิจารณาให้อยู่ในโครงการคุ้มครองพยาน

ฉะนั้น เพื่อให้ปัญหาในการดำเนินการดังกล่าวมีรูปแบบ แนวทาง วิธีการสอบปากคำและเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่ชัดเจน และได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน ผู้เขียนจึงได้รวบรวม “เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา” ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าเอกสารชุดนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะทำให้พยานในคดีอาญาสามารถเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองพยานได้อย่างรวดเร็วต่อไป

นางสาวนิษฐา คล้ายฉำ
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
สำนักงานคุ้มครองพยาน

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	5
	1. สภาพปัญหา	5
	2. วัตถุประสงค์	6
บทที่ 2	เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา	7
	1. นิยามศัพท์	7
	1.1 เทคนิค	7
	1.2 การจับประเด็น	7
	1.3 การสอบสวน	8
	1.4 ข้อเท็จจริง	8
	1.5 พฤติการณ์	9
	1.6 การข่มขู่	9
	1.7 พยาน	9
	2. โครงสร้างในการดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวน คำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา	10
	3. การสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยาน ในคดีอาญา	10
	3.1 การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	10
	3.1.1 คุณสมบัติที่จำเป็นภายนอกเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	10
	3.1.2 คุณสมบัติที่จำเป็นภายในเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	11
	3.1.3 การสังเกตบุคลิกของพยาน	11
	3.2 การสอบปากคำพยานในคดีอาญา	11
	3.2.1 การกำหนดกรอบและประเด็นการสอบข้อเท็จจริง	11
3.2.2 การรับฟังข้อเท็จจริง	13	
3.2.3 การจับประเด็น	13	
3.3 การเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา	13	
3.3.1 การเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยาน	13	
3.3.2 การทบทวนการเขียนและการอ่านสำนวนให้พยาน	13	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
ถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติงาน	14
1. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานคุ้มครองพยานที่มีประสบการณ์	
ด้านการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการสอบสวน	14
2. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์	
ด้านการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการสอบสวน	15
ประวัติผู้เขียน	17
บรรณานุกรม	18

บทที่ 1

บทนำ

1. สภาพปัญหา

การสอบปากคำพยานและการเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยาน ถือว่าเป็นขั้นตอนการทำงานในลำดับต้น ๆ ที่มีความสำคัญมากที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องให้ความสำคัญและในการพิจารณาเพื่อให้พยานในคดีอาญาที่ถูกข่มขู่คุกคามมีสิทธิได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 หรือไม่ ส่วนหนึ่งเกิดจากการพิจารณาถ้อยคำในสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติที่ได้ทำการจดบันทึกลงในสำนวน

ซึ่งในทางปฏิบัติพบว่า การดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการรับคำร้องขอคุ้มครองพยานยังขาดความชัดเจน เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดประสบการณ์ในการจดบันทึกและไม่สามารถจัดลำดับการเขียนได้อย่างถูกต้อง ทำให้การเรียบเรียงถ้อยคำในสำนวนไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับคดีอาญาหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย ยังขาดสาระสำคัญและขาดความสมบูรณ์ไปในตัว ส่งผลต่อการพิจารณาว่าพยานรายนั้นสมควรจะได้รับการคุ้มครองหรือไม่

ปัญหาเหล่านี้จึงส่งผลกระทบต่อพยานที่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ด้วยความรวดเร็วเนื่องจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการรับคำร้องขอคุ้มครองพยานไม่ชัดเจน ฉะนั้น หากการทำงานเกิดความล่าช้าอาจจะส่งผลให้พยานและบุคคลในครอบครัวได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิตและร่างกายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า กระบวนการในการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานถือได้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญ ที่มีผลต่อการพิจารณาว่าพยานรายใดสมควรได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยหรือไม่ และหากกระทำการด้วยความล่าช้าอาจส่งผลกระทบต่อชีวิตและร่างกายของพยานได้โดยตรง จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบ วิธีการสอบปากคำ รวมถึงการเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานในคดีอาญาทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับคดีอาญาและในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ที่พยานถูกข่มขู่คุกคามเพื่อให้เกิดความชัดเจน และสามารถที่จะจัดลำดับความสำคัญของข้อเท็จจริงได้อย่างครอบคลุมภายใต้กรอบการดำเนินงานถูกต้อง ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการในการสอบปากคำและการเขียน

สำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานสามารถทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการดำเนินงานคุ้มครองพยานได้ลดระยะเวลาในการทำงาน และสามารถพิจารณาเพื่อให้พยานได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายได้อย่างรวดเร็ว

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมนำเทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา ที่ได้มาจากประสบการณ์การทำงานด้านการคุ้มครองพยาน ซึ่งถือว่าเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ (Tacit Knowledge) ฉะนั้น เพื่อให้การรวบรวมองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวได้ปรากฏออกมาอย่างเป็นรูปธรรม (Explicit Knowledge) ส่งผลให้การสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานมีการจัดเก็บองค์ความรู้ที่ยั่งยืนสามารถนำไปปฏิบัติและเกิดประโยชน์ต่อพยานโดยตรง

กรอบในการจัดการความรู้ครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ที่จำเป็น 3 ประการ เพื่อจัดทำ “เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา” ประกอบด้วย

ประการที่ 1 การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการก่อนดำเนินการ

ประการที่ 2 การสอบปากคำพยานในคดีอาญา

ประการที่ 3 การเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

2. วัตถุประสงค์

การจัดทำ “เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา” มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการนำเทคนิคดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติ

2.2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้มีแนวทางในการดำเนินงานด้านการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานที่ชัดเจน

2.3 เพื่อให้พยานในคดีอาญาที่ถูกข่มขู่คุกคามสามารถเข้าถึงสิทธิตามกฎหมายคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วยความรวดเร็วและปลอดภัย

บทที่ 2

เทคนิคการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

1. นิยามศัพท์

1.1 เทคนิค

1.1.1 คำว่า เทคนิค หมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีเฉพาะวิชานั้น¹

1.1.2 คำว่า เทคนิค หมายถึง การกระทำในลักษณะเฉพาะที่เป็นความสามารถพิเศษของบุคคลแต่ละบุคคล เช่น เทคนิคในการออกแบบ การสร้างลวดลาย เทคนิคในการเน้นจังหวะ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน มีความรู้และไหวพริบในการดัดแปลงปรับปรุงแก้ไขความคิดริเริ่มสร้างสรรค์²

1.1.3 คำว่า เทคนิค หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำนั้นๆ มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น³

ดังนั้น เทคนิค จึงหมายถึง ศิลปะหรือกลวิธีต่างๆ ที่นำมาเสริมเพื่อให้การดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานมีระบบ ขั้นตอน วิธีการ หรือการดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวนเกิดความชัดเจน อีกทั้งจะช่วยให้การดำเนินการดังกล่าว มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 การจับประเด็น

1.2.1 คำว่า การจับประเด็น หมายถึง การจับข้อความสำคัญหรือใจความสำคัญของเรื่อง แล้วหยิบยกเอาความคิดหลักหรือประเด็นที่สำคัญของเรื่องมากล่าวย้ำให้เด่นชัด โดยใช้ประโยคสั้น ๆ แล้วเรียบเรียงให้เป็นระเบียบ⁴

¹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546, หน้า 583.

² เทคนิค คลังปัญญาไทย, [Online].Available URL: <http://www.online-english-thai-dictionary.com>, 2554 (สิงหาคม. 9).

³ เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, [Online].Available URL: <http://www.E-learning-boonypradit.com>, 2554 (สิงหาคม. 9).

⁴ การจับประเด็น คลังปัญญาไทย, [Online].Available URL: <http://www.online-english-thai-dictionary.com>, 2554 (สิงหาคม. 9).

1.2.2 คำว่า ประเด็น หมายถึง ข้อความสำคัญของเรื่องที่หยิบยกขึ้นมาพิจารณา ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญที่คู่ความยกขึ้นเป็นข้ออ้างในคดี⁵

ดังนั้น การจับประเด็น จึงหมายถึง การจับความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องคดี ความ รวมถึงประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยที่พยานในคดีอาญา ได้รับ เพื่อให้การสอบปากคำและการเขียนสำนวนเกิดความชัดเจน

1.3 การสอบสวน

1.3.1 คำว่า การสอบสวน หมายถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการ ทั้งหลายเพื่อจะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความจริงในเรื่องนั้น ๆ ว่ามีมูลความจริงประการใด⁶

1.3.2 คำว่า การสอบสวน หมายถึง การหาข้อเท็จจริงด้วยการซักถาม⁷

ดังนั้น การสอบสวน จึงหมายถึง ซักถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงในส่วนของคดีอาญา และในส่วนของพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาเพื่อให้พยาน ได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ต่อไป

1.4 ข้อเท็จจริง

1.4.1 คำว่า ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ เรื่องราวที่เป็นมา หรือเป็นอยู่ตามความเป็นจริง อาจเป็นความรู้ที่ได้จากการทดสอบ สามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานข้อ อ้างอิงสำหรับกล่าวอ้างถึงในการพิสูจน์สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้⁸

1.4.2 คำว่า ข้อเท็จจริง หมายถึง ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่เป็นอยู่ ตามจริง⁹

⁵ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นาน มีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546, หน้า 658.

⁶ สุเทพ ยิ้มละมุล นิติกรชำนาญการพิเศษ กองนิติการ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร ให้นิยาม การสอบสวน ในเอกสารเผยแพร่รูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริง.

⁷ การสอบสวน ราชบัณฑิตยสถาน , [Online].Available URL: <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1711> ,2554 (สิงหาคม.9).

⁸ [Online].Available URL: <http://noona-007.exteen.com/> ,2554 (สิงหาคม. 9).

⁹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นาน มีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546, หน้า 172.

ดังนั้น ข้อเท็จจริง จึงหมายถึง ข้อมูลที่เป็นความจริง เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เป็นเรื่องที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงไม่ว่าจะเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญาและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมความไม่ปลอดภัย

1.5 พฤติการณ์

คำว่า พฤติการณ์ หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นมาหรือที่จะเป็นไป ความเป็นไปในเวลา กระทำการ เช่น พฤติการณ์ของเขาแสดงว่ามีเมตตากรุณาพฤติการณ์ของเขาแสดงถึงความทารุณโหดร้าย¹⁰

ดังนั้น พฤติการณ์ จึงหมายถึง เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีลักษณะของพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อชีวิตร่างกายของพยาน โดยมักจะเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำเป็นสำคัญ

1.6 การข่มขู่

คำว่า การข่มขู่ หมายถึง การทำให้กลัว ทำให้เสียขวัญ

ดังนั้น การข่มขู่ จึงหมายถึง การทำให้ผู้อื่นต้องกลัวว่าจะเกิดความเสียหายเป็นภัยแก่ตนเอง แก่สกุลแห่งตน หรือแก่ทรัพย์สินของตน ผู้ข่มขู่ย่อมต้องการให้ผู้โดนข่มขู่ยอมทำตามสิ่งที่ตนต้องการ การข่มขู่ ไม่จำกัดรูปแบบ ไม่ว่าจะใช้วิธีการเช่นไร ไม่จำกัดลำดับชั้น ไม่ว่าจะ เป็นใคร กระทำต่อใคร ก็เป็นการข่มขู่ว่าจะลงโทษ

1.7 พยาน

คำว่า พยาน หมายถึง พยานบุคคลซึ่งจะมาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวนคดีอาญา พนักงานสอบสวนคดีอาญา พนักงานผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา หรือศาลในการดำเนินคดีอาญา¹¹

ดังนั้น พยาน จึงหมายถึง บุคคลที่มาให้หรือได้ให้ข้อเท็จจริงต่อพนักงานสืบสวน พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือเบิกความต่อศาล โดยการที่พยานเล่าเรื่อง หรือตอบคำถามของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ ศาล และคู่ความเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ที่พยานได้เห็น ได้ฟังหรือได้ทราบมาก่อน

¹⁰ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น, 2546, หน้า 768.

¹¹ พระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 มาตรา 3.

2. โครงสร้างในการดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

ในการดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญาที่ดี ควรมีการกำหนดกรอบและทิศทางในการดำเนินการที่ชัดเจนซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยลักษณะสำคัญ ๆ 3 ประการ คือ

- 2.1 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพยานในฐานะผู้รับบริการ
- 2.2 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดี
- 2.3 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย

3. การสอบปากคำและการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานในคดีอาญา

3.1 การเตรียมความพร้อมเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

3.1.1 คุณสมบัติที่จำเป็นภายนอกเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1) ต้องแนะนำตัวให้พยานทราบ ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเริ่มต้นการสนทนาของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ เนื่องจากการดำเนินการสอบปากคำพยานที่มายื่นคำร้องขอรับการคุ้มครองพยาน จำเป็นต้องคำนึงถึงสาเหตุที่ต้องมายื่นคำร้องเป็นสำคัญซึ่งส่วนใหญ่พยานมักเกิดความหวาดกลัวจากกลุ่มผู้มีอิทธิพล ถูกข่มขู่คุกคาม ฉะนั้น เมื่อพยานได้เดินทางมาขอความช่วยเหลือต่อเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการแล้วก็คาดหวังว่าน่าให้ความเชื่อมั่นได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งการให้ความเชื่อมั่นในลำดับต้น ๆ คือ การแนะนำตัวเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการอย่างเป็นทางการ เพื่อให้พยานได้รับทราบถึงตัวตนที่แท้จริงในการเข้ามาทำหน้าที่ในการรับคำร้องดังกล่าว และเพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลจากพยานอย่างตรงไปตรงมา ต้องให้พยานเข้าใจถึงสิทธิของพยานในคดีอาญาในเบื้องต้น หากเข้าใจเนื้อหาของสิทธิที่พยานควรได้รับให้ดำเนินการพิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) การเริ่มต้นสนทนา ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการให้บริการที่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงคือ

- การใช้คำพูดที่เหมาะสมและสุภาพ
- ควรพูดเสียงดังฟังชัดและรู้เรื่อง
- ในระหว่างที่ดำเนินการสอบปากคำเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจำเป็นที่จะต้องพูด

สบตากับพยานเสมอ

- ควรมีลักษณะเป็นผู้นำการสนทนา

3) การเตรียมประเด็นคำถามล่วงหน้า

- ควรมีการกำหนดประเด็นล่วงหน้า

-ควรมีการลำดับขั้นตอนหรือกรอบในการซักถามหรือสอบถามปากคำเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์และครบถ้วน

-ในระหว่างสอบถามปากคำ ประเด็นอาจเปลี่ยน ต้องตั้งรับและจับประเด็นให้ได้

3.1.2 คุณสมบัติที่จำเป็นภายในเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

1) รอบรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในปัจจุบันหรือติดตามข่าวสารบ้านเมือง
2) ควรนำหลักจิตวิทยามาใช้ประกอบการสอบถามปากคำ เช่น จิตวิทยาการรับรู้ จิตวิทยาการสร้างแรงจูงใจ จิตวิทยาด้านความรู้สึกและอารมณ์ของพยาน หรือจิตวิทยาด้านบุคลิกภาพ เป็นต้น ซึ่งการนำหลักจิตวิทยามาใช้จะทำให้เราเข้าใจ เข้าถึง ตัวตนที่แท้จริงของพยาน ซึ่งอาจเกิดจากการสังเกต ความรู้สึก อารมณ์ของพยานที่แสดงออกมา ซึ่งอาจเกิดจากการพูดคุย การสังเกตด้วยตา นอกจากนี้ ควรเน้นไปที่การพูดเพื่อสร้างแรงจูงใจให้พยานเกิดความเชื่อมั่นในความปลอดภัยด้วย

3) มีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

4) มีความรู้เกี่ยวกับหลักการดำเนินคดีอาญา ไม่ว่าจะในชั้นสอบสวนหรือในชั้น

พิจารณาพิพากษาของศาล

5) เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจำเป็นต้องมีมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ

6) มีไหวพริบและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว

7) ต้องเป็นผู้นำในการสอบถามปากคำ

3.1.3 การสังเกตบุคลิกของพยาน

1) ท่าทีของพยานที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความโกรธ ความโลภ ความหลง

2) ความกังวลใจของพยาน

3) ช่วงพูด ซ้ำอวย หวาดระแวง พูดเกินจริง

4) ไม่ให้ความร่วมมือ

5) ไม่เชื่อฟัง ไม่รับฟังผู้อื่น

6) ไม่รับทราบ ไม่รับรู้

7) ขอบร้องเรียน มีประวัติเป็นนักร้อง

3.2 การสอบถามพยานในคดีอาญา

3.2.1 การกำหนดกรอบและประเด็นการสอบข้อเท็จจริง

1) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพยานในฐานะผู้รับบริการ

(1) ชื่อตัว-ชื่อสกุล

(2) อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา สถานะ เชื้อชาติ สัญชาติ

- (3) ที่อยู่ตามบัตรประชาชน
- (4) ที่อยู่ปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต่อการที่จะจัดเจ้าหน้าที่ให้ความคุ้มครองความปลอดภัย
- (5) หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้
- (6) สถานะของพยาน เป็นพยานประเภทใด เช่น เป็นประจักษ์พยาน พยานบอกเล่า หรือพยานแวดล้อม เป็นต้น
- (7) ควรมีการสอบถามถึงสถานะของผู้รับบริการว่าเป็นพยานหรือไม่
- 2) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา ในส่วนที่เกี่ยวกับคดี การเริ่มสอบปากคำจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่ที่มาของเรื่อง ดังนี้
- (1) วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ
 - (2) การดำเนินการในส่วนของคดี
 - (3) ผู้ถูกกล่าวหา ผู้ต้องหา หรือจำเลย คือใคร
 - (4) ข้อหาหรือฐานความผิด
 - (5) รับฟังข้อเท็จจริงและลักษณะความผิดที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นจนจบ
 - (4) การเข้ามาเกี่ยวข้องของพยาน เข้ามาช่วงเวลาใด
 - (5) ความคืบหน้าของคดีอาญาในปัจจุบัน
 - (6) ต้องสอบปากคำให้ละเอียดและให้เข้าใจ
 - (7) ในบางกรณีอาจให้พยานเขียนรายละเอียดประกอบเพิ่มเติมได้
 - (8) หลักฐานการดำเนินคดีอาญา
- 3) ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัย
- (1) พฤติการณ์ภัยที่พยานได้รับมีลักษณะอย่างไร
 - (2) บุคคลใดที่เข้ามาข่มขู่คุกคามพยาน
 - (3) ช่วงเวลาที่พยานถูกข่มขู่คุกคาม
 - (4) ความถี่ของการถูกข่มขู่คุกคาม
 - (5) ผลกระทบที่พยานได้รับจากการถูกข่มขู่คุกคาม
 - (6) ความเสียหายที่ได้รับจากการถูกข่มขู่คุกคาม
 - (7) การใช้ชีวิตในปัจจุบันภายหลังจากที่ถูกข่มขู่คุกคามมีลักษณะอย่างไร
- เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่
- (8) ขอรบความประสงค์ที่แท้จริงของพยานหรือสิ่งที่พยานต้องการคืออะไร
 - (9) หลักฐานความเสียหายที่พยานได้รับจากการถูกข่มขู่คุกคาม

3.2.2 การรับฟังข้อเท็จจริง

- 1) ต้องจัดระบบและวางแผนในการสอบสวน
- 2) ควรรับฟังข้อเท็จจริงด้วยความตั้งใจและต้องรับฟังเรื่องที่พยานอยาก
จะเล่าก่อนที่จะซักถาม
- 3) ควรมีหลักการในการซักถาม ควรรู้ว่าต้องซักถามอย่างไร มีประเด็นอะไร
ที่ควรต้องซักถาม เพื่อให้เกิดความชัดเจน
- 4) ควรระมัดระวังในการซักถามข้อเท็จจริง เพราะการซักถามอาจได้ประเด็น
ที่ไม่ครอบคลุม

3.2.3 การจับประเด็น

- 1) ต้องจับประเด็นสำคัญๆ เกี่ยวกับข้อเท็จจริง 3 ส่วน คือ ข้อเท็จจริง
ที่เกี่ยวข้องข้อมูลพยาน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญาและข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่
ปลอดภัย
- 2) ควรสรุปและทวนการสอบปากคำเป็นระยะๆ
- 3) ต้องจดบันทึกย่อในระหว่างสอบข้อเท็จจริงด้วย เพื่อจะได้ไม่หลุดประเด็น
สำคัญ ๆ

3.3 การเขียนสำนวนคำร้องขอรับการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

3.3.1 การเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยาน คือ การนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการ
สอบปากคำมาบันทึกให้เป็นเรื่องราว เพื่อจัดลำดับความสำคัญตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเจ้าหน้าที่
ผู้ให้บริการจำเป็นจะต้องทำการเขียนสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานที่ได้จากการสอบปากคำซึ่ง
จะต้องเขียนให้ตรงตามประเด็นที่ได้รับข้อมูล รวมทั้งห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการทำการบิดเบือน
ข้อเท็จจริงดังกล่าว ฉะนั้น โดยสรุปข้อเท็จจริงที่ต้องนำมาเขียนลงในสำนวนคำร้องขอรับการ
คุ้มครองพยานจะต้องประกอบไปด้วย

- 1) รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของพยาน
- 2) รายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีอาญา
- 3) รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยที่พยานได้รับ

3.3.2 การทบทวนการเขียนและการอ่านสำนวนให้พยาน

- 1) ทบทวนคำพูดของพยานก่อนทำการเขียนสำนวน
- 2) เรียบเรียงถ้อยคำก่อนที่จะทำการเขียนสำนวน
- 3) เมื่อได้ทำการเขียนสำนวนเสร็จแล้วให้อ่านให้พยานเข้าใจ หากมีแก้ไขให้รีบ
ทำการแก้ไข และให้พยานลงลายมือชื่อยินยอม

บทที่ 3

ถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ปฏิบัติงาน

1 การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สำนักงานคุ้มครองพยานที่มีประสบการณ์ด้านการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการสอบสวน

1.1 นายไพโรจน์ นิยมเดชา ตำแหน่ง นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

“ก่อนดำเนินการสอบปากคำพยาน เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องแนะนำตัวอย่างเป็นทางการเพื่อให้พยานได้รับทราบฐานะของเจ้าหน้าที่ที่รับคำร้อง จากนั้นให้ทำการซักประวัติพยานและรับฟังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีและพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยที่พยานได้รับ เพื่อที่จะได้นำมาเขียนลงในสำนวนคำร้องขอคุ้มครองพยานต่อไป ซึ่งขั้นตอนในการรับฟังข้อเท็จจริงทั้งในส่วนของคดีและพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยจะมีความสำคัญอย่างมาก จึงควรที่จะต้องมีการซักถามให้ละเอียดเพื่อให้เกิดความชัดเจนก่อนลงมือเขียนสำนวนการสอบสวนต่อไป”

1.2 นายพัศกร เพชรในหิน ตำแหน่ง นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ สำนักงานคุ้มครองพยาน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

“การสอบปากคำที่ร้องขอให้คุ้มครองความปลอดภัยในฐานะพยานในคดีอาญา พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขอรับการคุ้มครองพยานและกระบวนการการดำเนินคดีอาญา ซึ่งการสอบปากคำพยานนั้นอาจจะให้พยานเล่าเหตุการณ์ที่ตนเองได้เข้าไปเกี่ยวข้องในคดีรวมทั้ง ความคืบหน้าของคดี การจับกุมตัวผู้ต้องหา โดยเฉพาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นให้ปรากฏ

แน่ชัดว่าถูกข่มขู่คุกคามอย่างไรและพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องจับประเด็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการนำมาพิจารณาให้ความคุ้มครองความปลอดภัย พร้อมกันนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องแจ้งสิทธิของพยานตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้พยานทราบและเข้าใจด้วย”

2. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์ด้านการสอบปากคำและการเขียนสำนวนการสอบสวน

2.1 นายวิรัตน์ สาคเรศ ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่สอบสวนอาวุโส สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

“ในการดำเนินการสอบปากคำและการเขียนสำนวน จำเป็นจะต้องมีการนำเทคนิคส่วนตัวมาใช้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ คือ ต้องทำการวางแผน หรือกำหนดประเด็นเรื่องที่จะสอบปากคำให้ชัดเจน โดยจะต้องรู้ว่าผู้ที่ถูกสอบปากคำอยู่ในฐานะใด นอกจากนี้ผู้มีหน้าที่สอบปากคำจะต้องมีความรอบรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และต้องรู้จักนำหลักการประสานที่ดีมาใช้เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น”

2.2 นางสาวรัชฎา ทนระศิริ ตำแหน่ง นักวิชาการตรวจเงินแผ่นดิน 6 สำนักงานตรวจสอบการพัสดุและสืบสวนที่ 3 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

“บุคลิกภาพของเจ้าหน้าที่สอบปากคำที่ดีจำเป็นต้องเป็นคนมีไหวพริบ ช่างสังเกตสามารถแก้ไขปัญหาได้ และจับประเด็นเก่ง ส่วนการสอบปากคำจำเป็นต้องมีการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้า แต่บางประเด็นอาจเปลี่ยนในระหว่างที่มีการสอบปากคำ ซึ่งก็จะต้องอาศัยเทคนิคส่วนตัวในการปรับเปลี่ยน ควรตั้งข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์และในการตั้งประเด็นคำถามบางเรื่องเรื่องอาจต้องใช้ความระมัดระวังเนื่องจากบางประเด็นอาจไม่ควรตั้งประเด็นคำถามแบบตรง กรณีการพูดคุยนอกเรื่องเราต้องเป็นผู้นำในการมีการวกเรื่องให้กลับเข้ามาที่ประเด็น และสุดท้ายคือการเขียนสำนวนการสอบสวนควรที่จัดลำดับความสำคัญที่ได้จากการรวบรวมข้อเท็จจริง สามารถสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้การเขียนสำนวนเกิดความชัดเจน”

2.3 นายนพพร สิทธิสบาย ตำแหน่ง เจ้าพนักงานปราบปรามการทุจริตปฏิบัติการ สำนักไต่สวนภาครัฐ 2 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันละปรามปรามการทุจริตแห่งชาติ

“งานด้านการสอบปากคำและงานด้านการเขียนสำนวน การสอบสวน โดยหลักจำเป็นจะต้องมีการศึกษาข้อเท็จจริงให้ ชัดเจน ต้องดำเนินการตั้งประเด็นคำถามหรือกำหนดประเด็นให้ ชัดเจน ควรแยกแยะผู้ถูกซักถามให้ชัดเจน เพื่อจะได้ซักถามอย่าง ถูกต้อง จากนั้นให้เป็นผู้ฟังที่ดีเพื่อรับฟังพฤติการณ์การกระทำ ความผิดที่เกิด ว่ามีลักษณะอย่างไร เหตุเกิดวันเวลาสถานที่ ไต ลักษณะของการกระทำความผิด จากนั้นให้ทำการซักถามจนเกิด ความเข้าใจ ส่วนการเขียนสำนวนการสอบสวนจะเขียนในเชิง พรรณนา ซึ่งจะมีการจัดการลำดับขั้นตอนของข้อเท็จจริงตั้งแต่ต้น จนกระทั่งความเสียหายที่ได้รับมีอะไรบ้าง”

ประวัติผู้เขียน

ชื่อผู้เขียน

: นางสาวชนิษฐา คล้ายฉำ

การศึกษา

: ปริญญาโทนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งหน้าที่

การงานปัจจุบัน

: นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
สำนักงานคุ้มครองพยาน
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

บรรณานุกรม

สุเทพ ยิ้มละมุล นิติกรชำนาญการพิเศษ กองนิติการ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตร ให้นิยาม การสอบสวน
ในเอกสารเผยแพร่รูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริง.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542, พิมพ์ครั้งที่ 1 : กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น,
2546, หน้า 583.

คลังปัญญาไทย, [Online].Available URL: <http://www.online-english-thai-dictionary.com> ,2554
(สิงหาคม. 6).

เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, [Online].Available URL:
http://www.E-learning_boonypradit.com ,2554 (สิงหาคม.9).

ราชบัณฑิตยสถาน , [Online].Available URL:
<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=1711> ,2554 (สิงหาคม. 9).

[Online].Available URL: <http://noona-007.exteen.com/> ,2554 (สิงหาคม. 9).